

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 21.10.2015
COM(2015) 600 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**

**Σχετικά με τα βήματα για την Ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής
Ένωσης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αρχιτεκτονική της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE) ενισχύθηκε σημαντικά κατά τα τελευταία έτη με σκοπό τη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης και την επίτευξη χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Ωστόσο, η ανθεκτικότητα της ONE πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω με σκοπό την επανεκκίνηση μιας διαδικασίας ανοδικής σύγκλισης, τόσο μεταξύ των κρατών μελών όσο και στο εσωτερικό των κοινωνιών, έχοντας ως πυρήνα της την αύξηση της παραγωγικότητας, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Τον Ιούνιο του 2015, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε στενή συνεργασία με τον Πρόεδρο της συνόδου κορυφής για το ευρώ, τον Πρόεδρο της Ευρωομάδας, τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπέβαλε έκθεση σχετικά με έναν φιλόδοξο αλλά και ρεαλιστικό χάρτη πορείας για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης¹. Αυτή η Έκθεση των Πέντε Προέδρων επισημαίνει ότι είναι αναγκαία η πρόοδος σε τέσσερα μέτωπα ταυτόχρονα. Πρώτον, προς μια ουσιαστική Οικονομική Ένωση που θα εξασφαλίζει ότι κάθε οικονομία διαθέτει τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά που θα της επιτρέψουν να ευημερήσει στο πλαίσιο της Νομισματικής Ένωσης. Δεύτερον, προς μια Χρηματοοικονομική Ένωση που θα εγγυάται την ακεραιότητα του νομίσματος σε ολόκληρη τη Νομισματική Ένωση με τον περιορισμό των κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την αύξηση του επιμερισμού των κινδύνων με τον ιδιωτικό τομέα. Τρίτον, προς μια Δημοσιονομική Ένωση που θα εξασφαλίζει τόσο τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών όσο και τη δημοσιονομική σταθεροποίηση. Και τέλος, προς μια Πολιτική Ένωση που θα αποτελεί το θεμέλιο όλων των ανωτέρω χάρη στη γνήσια δημοκρατική λογοδοσία, τη νομιμοποίηση και την ενίσχυση των θεσμικών.

Οι πέντε Πρόεδροι συμφώνησαν επίσης σχετικά με ένα χάρτη πορείας² για την υλοποίηση που αναμένεται ότι θα ενοποιήσει τη ζώνη του ευρώ έως τις αρχές του 2017 (στάδιο 1 – «εμβάθυνση στην πράξη»). Σε αυτό το πρώτο στάδιο, που ξεκίνησε την 1η Ιουλίου 2015³, η δράση θα βασιστεί σε υφιστάμενα μέσα, μεταξύ άλλων με την καλύτερη δυνατή χρήση των υφισταμένων Συνθηκών. Στη συνέχεια, βάσει δεικτών αναφοράς για μια ανανεωμένη ανοδική σύγκλιση των οικονομιών της ζώνης του ευρώ, θα πρέπει να αναληφθούν πιο θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις, στο πλαίσιο της μετάβασης σε ένα μεσοπρόθεσμο έως μακροπρόθεσμο όραμα για νέες προοπτικές ανάπτυξης (στάδιο 2 – «Ολοκλήρωση της ONE»). Συνολικά, για την μετατροπή της έκθεσης των πέντε Προέδρων σε δράση απαιτείται κοινή αίσθηση σκοπού μεταξύ όλων των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Οι δράσεις που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση ισχύουν για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, όμως η διαδικασία με στόχο την εμβάθυνση της ONE είναι ανοικτή για όλες τις

¹ Η ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης, έκθεση του Jean-Claude Juncker, σε στενή συνεργασία με τους Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi και Martin Schulz, 22 Ιουνίου 2015.

² Βλ. παράρτημα 1 της έκθεσης.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5294_en.htm.

χώρες της ΕΕ. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θα φροντίσει ώστε να αποτραπούν στρεβλώσεις στην ενιαία αγορά.

Η παρούσα ανακοίνωση και οι συνοδευτικές της προτάσεις προωθούν βασικά στοιχεία του 1ου σταδίου της διαδικασίας για την εμβάθυνση της ΟΝΕ. Η δέσμη μέτρων περιλαμβάνει μια αναθεωρημένη προσέγγιση για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο· μια βελτιωμένη «εργαλειοθήκη» οικονομικής διακυβέρνησης, που περιλαμβάνει την καθιέρωση εθνικών Συμβουλίων Ανταγωνιστικότητας και ένα συμβουλευτικό Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο· μια πιο ενοποιημένη εκπροσώπηση της ευρωζώνης στους διεθνείς οργανισμούς, και ειδικότερα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο· και βήματα προς μια Χρηματοοικονομική Ένωση, ιδίως μέσω ενός ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης των καταθέσεων. Τα μέτρα αυτά θα συμπληρωθούν με μέτρα που έχει λάβει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη βελτίωση της δημοκρατικής λογοδοσίας του ευρωπαϊκού συστήματος οικονομικής διακυβέρνησης.

2. ΕΝΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών στην ΟΝΕ ενισχύθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανισορροπίες πριν από την κρίση, οι διαρθρωτικές αδυναμίες και η κληρονομιά της κρίσης, και για την τόνωση των επενδύσεων και την ανοικοδόμηση μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού δυναμικού, οι εν λόγω κοινοί κανόνες, διαδικασίες και θεσμικοί σε επίπεδο ΕΕ διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο.

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, ο ετήσιος κύκλος συντονισμού των οικονομικών πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ, που θεσπίστηκε το 2011, έχει καταστεί σημαντικό μέσο υλοποίησης μεταρρυθμίσεων τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να σημειώσουν μεγαλύτερη πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων, δεδομένου ότι η εφαρμογή υπήρξε μέχρι τώρα άνιση και συχνά περιορισμένη.

Με την πάροδο των ετών, η διαδικασία βελτιώνεται συνεχώς, προκειμένου να αξιοποιεί τα ισχυρά της σημεία και να αντιμετωπίζει οι αδυναμίες της. Πολύ πρόσφατα, η νέα Επιτροπή χρησιμοποίησε το πρώτο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο το 2015 για την ουσιαστική απλούστευση της διαδικασίας. Η δημοσίευση των εκθέσεων ανά χώρα ήδη από τον Φεβρουάριο δημιουργεί περισσότερο χώρο για γνήσιο διάλογο με τα κράτη μέλη, επιτρέποντας ουσιαστικότερη συζήτηση σε διμερές και πολυμερές επίπεδο, καθώς και με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Η επίτευξη του χρονοδιαγράμματος απαιτεί επίσης την προσαρμογή του ρόλου των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων, τα οποία πρέπει να καταστούν όργανο με το οποίο τα κράτη μέλη θα ανταποκρίνονται στην ανάλυση της Επιτροπής με την παρουσίαση μακρόπνοων πρωτοβουλιών πολιτικής. Περισσότερος χρόνος για προβληματισμό και συζήτηση δημιουργήθηκε επίσης με την πιο πρώιμη δημοσίευση των προτάσεων της Επιτροπής για τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις τον Μάιο. Εν προκειμένω, η Επιτροπή εξασφάλισε μεγαλύτερη εστίαση μέσω της σημαντικής μείωσης του αριθμού των συστάσεων, που καλύπτουν μόνο τα βασικά θέματα προτεραιότητας μακροοικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα τα οποία απαιτούν την προσοχή των κρατών μελών για τους επόμενους δώδεκα έως δεκαοκτώ μήνες.

Ενώ ο στόχος αυτός πρέπει να διατηρηθεί, οι εκθέσεις ανά χώρα θα εξακολουθήσουν να ακολουθούν μια πιο ολιστική προσέγγιση, η οποία θα καλύπτει ένα ευρύτερο φάσμα θεμάτων με οικονομική σημασία για τα κράτη μέλη.

Η σταθερότητα και η εφαρμογή αυτής της βελτιωμένης δομής έχει καίρια σημασία προκειμένου να μπορέσουν να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη κατά την προσεχή περίοδο. Ταυτόχρονα, και με βάση τις εν λόγω εξελίξεις, ορισμένες περαιτέρω προσαρμογές μπορούν να αποφέρουν πρόσθετα οφέλη. Αυτές περιλαμβάνουν κυρίως την καλύτερη ενσωμάτωση της ζώνης του ευρώ και των εθνικών διαστάσεων, τη μεγαλύτερη έμφαση στην απασχόληση και τις κοινωνικές επιδόσεις, την προώθηση της σύγκλισης μέσω της συγκριτικής αξιολόγησης των επιδόσεων και την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών, καθώς και τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία και τεχνική βοήθεια. Στον πίνακα 1 παρατίθεται μια γραφική παράσταση του προτεινόμενου Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2016.

2.1. Καλύτερη ενσωμάτωση της ζώνης του ευρώ και των εθνικών διαστάσεων

Δεδομένης της βαθύτερης αλληλεξάρτησης των χωρών της ζώνης του ευρώ και των αυξημένων πιθανοτήτων δευτερογενών επιπτώσεων μεταξύ των χωρών που έχουν ως κοινό νόμισμα το ευρώ, υπάρχει ανάγκη καλύτερου συντονισμού και ενισχυμένης εποπτείας των δημοσιονομικών διαδικασιών και των οικονομικών πολιτικών όλων των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Το δίδαγμα από την κρίση είναι διττό: πρώτον, η ανεπάρκεια των εθνικών δημοσιονομικών και οικονομικών πολιτικών καθώς και της δημοσιονομικής εποπτείας μπορεί να προκαλέσει τεράστιες οικονομικές και κοινωνικές δυσκολίες· δεύτερον, η ζώνη του ευρώ στο σύνολό της δεν είναι απρόσβλητη από τους κινδύνους των μεγάλων και αποσταθεροποιητικών οικονομικών και χρηματοπιστωτικών διαταραχών. Ως εκ τούτου, μολονότι οι υγιείς εθνικές πολιτικές μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στο να μειωθούν οι πιθανότητες μιας κρίσης, υπάρχουν επίσης λόγοι να παρακολουθείται και να αναλύεται προσεκτικά η συνολική δημοσιονομική, οικονομική και κοινωνική κατάσταση της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της, και να λαμβάνεται υπόψη η ανάλυση αυτή κατά τη χάραξη των εθνικών πολιτικών.

Ήδη σήμερα, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει μια συνολική διάσταση της ζώνης του ευρώ, ιδίως μέσω της ετήσιας αξιολόγησης των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και του επακόλουθου συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού της ζώνης του ευρώ, καθώς και μέσω των συστάσεων που αφορούν τη ζώνη του ευρώ. Η διαδικασία αφορά τον καθορισμό κοινών προτεραιοτήτων και την ανάληψη σχετικής δράσης υπό την προοπτική της ζώνης του ευρώ. Ωστόσο, η εν λόγω διαδικασία εξακολουθεί να στηρίζεται σε μια ισχυρή προσέγγιση ανά χώρα, και μόνο εμμέσως λαμβάνει υπόψη τη συνολική διάσταση της ζώνης του ευρώ. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο πρέπει να είναι διαρθρωμένο έτσι ώστε πρώτα να πραγματοποιούνται συζητήσεις και να διατυπώνονται συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ, πριν από τις ειδικές ανά χώρα συζητήσεις, ώστε οι κοινές προκλήσεις να αντικατοπτρίζονται πλήρως στις ανά χώρα δράσεις.

Ως εκ τούτου η Επιτροπή, στο πλαίσιο της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης που θα δημοσιευθεί το Νοέμβριο, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις βασικές δημοσιονομικές, οικονομικές, κοινωνικές και χρηματοπιστωτικές προτεραιότητες για το σύνολο της ζώνης του ευρώ. Ειδικότερα, η Επιτροπή ζητεί ειδική συζήτηση της Ευρωομάδας για τον δημοσιονομικό προσανατολισμό της ζώνης του ευρώ στο πλαίσιο της αξιολόγησης των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων. Αυτό μπορεί επίσης να απαιτήσει την επίτευξη της δημοσίευσης της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

Αναμένεται ότι θα διεξαχθούν συζητήσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της ζώνης του ευρώ εντός του Συμβουλίου και της Ευρωομάδας, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η επακόλουθη κοινή αντίληψη θα δώσει κατευθύνσεις για το περιεχόμενο των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων και σταθερότητας των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ τον Απρίλιο και τις αντίστοιχες ειδικές ανά χώρα συστάσεις τον Μάιο.

2.2. Μεγαλύτερη έμφαση στους τομείς της απασχόλησης και των κοινωνικών επιδόσεων

Η Επιτροπή έχει ήδη λάβει μέτρα για να ενισχύσει την έμφαση στην απασχόληση και τα κοινωνικά θέματα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και της διαδικασίας για την εμβάθυνση της ΟΝΕ. Οι εκθέσεις ανά χώρα για το 2015 εξέτασαν λεπτομερώς τις εξελίξεις που αφορούν την απασχόληση και τα κοινωνικά θέματα. Στα περισσότερα κράτη μέλη απευθύνθηκαν ειδικές ανά χώρα συστάσεις στους τομείς αυτούς.

Περαιτέρω έμφαση σε πτυχές σχετικές με την απασχόληση και κοινωνικές πτυχές δίνεται επίσης στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών. Η Επιτροπή πρότεινε νωρίτερα κατά τη διάρκεια του 2015 να προστεθούν τρεις δείκτες (ποσοστό δραστηριότητας, ανεργία των νέων, μακροχρόνια ανεργία) στους υφιστάμενους 11 βασικούς δείκτες του πίνακα αποτελεσμάτων για τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών. Έτσι θα εξυπηρετηθεί ο στόχος της απόδοσης ποιοτικών χαρακτηριστικών στο κοινωνικό και εργασιακό πλαίσιο στο οποίο η πραγματοποιείται η προσαρμογή, συμβάλλοντας τελικά στην καλύτερη χάραξη πολιτικής. Η Επιτροπή προτίθεται να χρησιμοποιήσει τον διευρυμένο κατάλογο των βασικών δεικτών στην έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2016.

Μεγαλύτερη προσοχή δίνεται επίσης στην κοινωνική δικαιοσύνη των νέων προγραμμάτων μακροοικονομικής προσαρμογής, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η προσαρμογή κατανέμεται δίκαια και να προστατεύονται τα πλέον ευάλωτα μέλη της κοινωνίας. Η Επιτροπή κατάρτισε, για πρώτη φορά, αξιολόγηση του κοινωνικού αντικτύπου για το μνημόνιο συμφωνίας για την Ελλάδα.⁴ Προτίθεται να συνεχίσει την πρακτική αυτή σε περίπτωση μελλοντικών προγραμμάτων στήριξης της σταθερότητας.

Περαιτέρω μέτρα πρέπει να ληφθούν ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη εστίαση στους τομείς της απασχόλησης και των κοινωνικών επιδόσεων των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στη συμβολή των εθνικών κοινωνικών εταίρων, ιδίως

⁴ Βλ. έγγραφο στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/pdf/assessment_social_impact_en.pdf.

με σκοπό την ενίσχυση της οικειοποίησης των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην κατάρτιση των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων. Επιπλέον, οι αντιπροσωπεΐες της Επιτροπής στα κράτη μέλη θα διαβουλεύονται με τους εθνικούς κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τα προκαθορισμένα σημαντικά στάδια του Εξαμήνου. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συμπληρώνονται με την ενίσχυση του διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους κατά τη διάρκεια των αποστολών των σχετικών με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Επιπλέον, θα συνεχιστεί και ενδεχομένως θα ενισχυθεί η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε επίπεδο ΕΕ, για παράδειγμα μέσω μιας ανανεωμένης τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής και μακροοικονομικού διαλόγου, προκειμένου να ενισχυθεί η συμβολή τους στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Η σύγκλιση προς την κατεύθυνση των βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής αναμένεται ότι θα συμβάλει στην καλύτερη λειτουργία και τη νομιμοποίηση του εγχειρήματος της ΟΝΕ. Βραχυπρόθεσμα, η εν λόγω ανοδική σύγκλιση θα μπορούσε να επιτευχθεί με την ανάπτυξη κοινών δεικτών αναφοράς σύμφωνα με τα συστατικά στοιχεία της έννοιας της «ευελιξίας με ασφάλεια», όπως οι ευέλικτες και αξιόπιστες συμβάσεις εργασίας ώστε να αποφευχθεί μια αγορά εργασίας δύο ταχυτήτων, οι συνολικές στρατηγικές δια βίου μάθησης, οι αποτελεσματικές πολιτικές που θα βοηθούν τους άνεργους να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας, τα σύγχρονα και χωρίς αποκλεισμούς συστήματα κοινωνικής προστασίας και εκπαίδευσης και το να καταστεί δυνατή η κατάλληλη φορολόγηση της εργασίας. Η Επιτροπή επιβεβαίωσε επίσης την πρόθεσή της να προωθήσει έναν ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος θα στηριχθεί στο υφιστάμενο «κεκτημένο» και θα χρησιμεύει ως πυξίδα για τη συνολική διαδικασία σύγκλισης.

2.3. Προώθηση της σύγκλισης μέσω της συγκριτικής αξιολόγησης των επιδόσεων και της επιδίωξης βέλτιστων πρακτικών

Η έκθεση των πέντε Προέδρων τονίζει τη χρήση της συγκριτικής αξιολόγησης και της διασταυρωμένης εξέτασης των επιδόσεων για την επίτευξη σύγκλισης και την διαμόρφωση ομοίως ανθεκτικών οικονομικών δομών σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Η διασταυρωμένη εξέταση στοχεύει στον εντοπισμό ανεπαρκών επιδόσεων και στη στήριξη της σύγκλισης προς την κατεύθυνση των καλύτερων επιδόσεων στους τομείς των αγορών εργασίας, της ανταγωνιστικότητας, του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των δημόσιων διοικήσεων, καθώς και σε ορισμένες πτυχές της φορολογικής πολιτικής. Η συγκριτική αξιολόγηση μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της οικειοποίησης των θεματολογίων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων εκ μέρους των κρατών μελών και την προώθηση της εφαρμογής τους.

Όπως έχουν καταδείξει οι υπό εξέλιξη εργασίες συγκριτικής αξιολόγησης στο πλαίσιο της Ευρωομάδας (π.χ. για τη φορολογική επιβάρυνση της εργασίας), η συγκριτική αξιολόγηση, εάν χρησιμοποιείται ορθά, μπορεί να είναι όντως ένας ισχυρός μοχλός για δράση. Ειδικότερα, οι δείκτες αναφοράς πρέπει να πληρούν δύο προϋποθέσεις. Πρώτον, πρέπει να σχετίζονται στενά με τις πολιτικές δράσεις, ώστε να μπορούν να οδηγήσουν σε πραγματικές και σημαντικές επιπτώσεις σε επίπεδο πολιτικών. Δεύτερον, είναι αναγκαίο να υπάρχουν

αξιόπιστα στοιχεία και επαρκής συναίνεση ότι συμβάλλουν σημαντικά σε στόχους υψηλότερου επιπέδου όπως η απασχόληση, η ανάπτυξη, η ανταγωνιστικότητα, η κοινωνική ένταξη και η κοινωνική δικαιοσύνη, καθώς και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα.⁵

Η διαθεσιμότητα των εν λόγω δεικτών, η στατιστική αξιοπιστία τους, η πολυπλοκότητα και ο βαθμός στον οποίο αυτοί καλύπτουν πλήρως την πραγματικότητα μπορούν να διαφέρουν σημαντικά ανά τομέα πολιτικής. Κατά συνέπεια, η εφαρμογή της συγκριτικής αξιολόγησης θα πρέπει να αφήνει περιθώρια για εξατομικευμένες προσαρμογές ανά τομέα πολιτικής. Επιπλέον, η συγκριτική αξιολόγηση πρέπει να συμπληρώνεται από οικονομική ανάλυση, η οποία επιτρέπει τον προβληματισμό για πιθανούς συμβιβασμούς μεταξύ των διαφόρων τομέων πολιτικής, καθώς και για την ενδελεχή αξιολόγηση των επιπτώσεων της πολιτικής.

Αρχής γενομένης από το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2016, η Επιτροπή θα προτείνει σταδιακά την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων σχετικών με δείκτες αναφοράς και διασταυρωμένη εξέταση σε διάφορους τομείς πολιτικής ή θεματικούς τομείς. Αυτές θα τροφοδοτήσουν συζητήσεις στις κατάλληλες συνθέσεις του Συμβουλίου και στην Ευρωομάδα, με σκοπό την προώθηση μιας κοινής κατανόησης των προκλήσεων και των απαντήσεων πολιτικής.

Τα αποτελέσματα των συζητήσεων και αξιολογήσεων θα τροφοδοτήσουν με πληροφορίες το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και θα ανοίξουν τον δρόμο για την ενίσχυση της σύγκλισης των πολιτικών, ενόψει επίσης και του σταδίου 2.

2.4. Πιο στοχοθετημένη στήριξη των μεταρρυθμίσεων μέσω ταμείων και τεχνικής βοήθειας της ΕΕ

Για την υποστήριξη των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σύμφωνα με τις κοινές οικονομικές προτεραιότητες που καθορίζονται στο επίπεδο της ΕΕ, η Επιτροπή θα επιδιώξει να ενισχύσει τη χρήση των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων για τη στήριξη των βασικών προτεραιοτήτων που επισημαίνονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, μεταξύ άλλων με την αξιοποίηση των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ταμείων με την χρηστή οικονομική διακυβέρνηση.⁶ Το νέο νομικό πλαίσιο ορίζει ότι τα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία καλύπτουν

⁵ Στα παραδείγματα τέτοιων χρήσιμων δεικτών περιλαμβάνονται η είσοδος και η έξοδος στην αγορά για τις επιχειρήσεις, τα ποσοστά ανεργίας (π.χ. ανεργίας των νέων και μακροχρόνιας ανεργίας) και το μορφωτικό επίπεδο. Αυτοί έχουν αποδειχθεί ότι σχετίζονται με την οικονομική μεγέθυνση, την παραγωγικότητα, την καινοτομία, την απασχόληση και την κοινωνική δικαιοσύνη. Παράλληλα, στοχεύουν σε συγκεκριμένες πολιτικές δράσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη με στόχο τη βελτίωση των επιδόσεων. Αυτές περιλαμβάνουν, σε σχέση με τα αναφερόμενα παραδείγματα, δράσεις που έχουν επιπτώσεις στη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, μέτρα που έχουν αντίκτυπο στην προσφορά και στη ζήτηση εργασίας όπως η συνιστώσα ενεργοποίησης των παροχών ανεργίας και η φορολογική επιβάρυνση της εργασίας, και η βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση.

⁶ Άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου.

όλες τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων και θα υποβάλει σχετική έκθεση το 2017. Η μεταρρύθμιση της πολιτικής για τη συνοχή το 2013 εισήγαγε την αρχή της λεγόμενης μακροοικονομικής αιρεσιμότητας και για τα πέντε ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία. Αυτό αποτελεί μέρος της ευρύτερης προσπάθειας να εξασφαλιστεί ότι τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία χρησιμοποιούνται για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων που έχουν επισημανθεί ως θεμελιώδους σημασίας για τις κοινωνικές και οικονομικές επιδόσεις στα κράτη μέλη, και για να διασφαλιστεί ότι η αποτελεσματικότητα των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων δεν υπονομεύεται από μη υγιείς μακροοικονομικές πολιτικές.⁷

Ταυτόχρονα, η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων θα υποστηριχθεί μέσω άλλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ στους αντίστοιχους τομείς πολιτικής καθώς και μέσω της σταδιακής εισαγωγής προσφορών τεχνικής βοήθειας από την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Επιτροπής. Η Επιτροπή προέβη στη σύσταση αυτής της υπηρεσίας προκειμένου να καταστεί διαθέσιμη τεχνική υποστήριξη, κατόπιν σχετικού αιτήματος, σε όλα τα κράτη μέλη όσον αφορά την κατάρτιση και την αποτελεσματική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο των διαδικασιών οικονομικής διακυβέρνησης (ιδίως την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων, δράσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, ή μεταρρυθμίσεις, στο πλαίσιο των προγραμμάτων στήριξης της σταθερότητας), συμπεριλαμβανόμενης της υποστήριξης για την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των πόρων της ΕΕ.

.

3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Στον απόηχο της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, το πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης έχει ενισχυθεί σημαντικά με την καθιέρωση του «εξάπτυχου», του «δίπτυχου» και της Συνθήκης για τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΣΣΣΔ)⁸. Οι ενισχυμένοι δημοσιονομικοί κανόνες, καθώς και η πρόσφατα συσταθείσα διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών έχουν

⁷ Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, η Επιτροπή δύναται να ζητήσει τροποποιήσεις των συμφωνιών εταιρικής σχέσης των κρατών μελών και του προγράμματος που διέπει τη χρήση των ταμείων της ΕΕ με σκοπό τη στήριξη της εφαρμογής των συστάσεων του Συμβουλίου ή τη μεγιστοποίηση της επίδρασης των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων στα κράτη μέλη που λαμβάνουν οικονομική ενίσχυση από την ΕΕ. Εάν ένα κράτος μέλος παραλείψει να προβεί στις εν λόγω τροποποιήσεις, η Επιτροπή μπορεί να προτείνει στο Συμβούλιο την αναστολή των πληρωμών των οικείων προγραμμάτων. Στο δεύτερο σκέλος, η Επιτροπή πρέπει να προτείνει την αναστολή των αναλήψεων υποχρεώσεων ή των πληρωμών όταν ένα κράτος μέλος δεν λαμβάνει μέτρα αποκατάστασης στο πλαίσιο των διαδικασιών οικονομικής διακυβέρνησης, π.χ. τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος και/ή στη διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών ή σε ένα πρόγραμμα στήριξης σταθερότητας.

⁸ «Εξάπτυχο»: κανονισμοί (ΕΕ) αριθ. 1173/2011· 1174/2011· 1175/2011· 1176/2011· 1177/2011· οδηγία 2011/85/ΕΕ· «Δίπτυχο»: κανονισμοί (ΕΕ) αριθ. 472/2013· 473/2013· ΣΣΣΔ: <http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/pdf/Treaty-on-Stability-Coordination-and-Governance-TSCG/>. Το δημοσιονομικό μέρος της ΣΣΣΔ αναφέρεται επίσης ως «δημοσιονομικό σύμφωνο».

επιτείνει και διευρύνει σημαντικά το πεδίο εφαρμογής και την πιθανή αποτελεσματικότητα της δράσης της ΕΕ.

Η πρώτη επανεξέταση του ενισχυμένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης⁹ επεσήμανε ορισμένους τομείς που χρήζουν βελτίωσης, ιδίως όσον αφορά τη διαφάνεια, την πολυπλοκότητα και την προβλεψιμότητα της χάραξης πολιτικής, που αφορούν την αποτελεσματικότητα των εργαλείων. Η μικρή εμπειρία όσον αφορά τη λειτουργία των νέων μηχανισμών, ορισμένοι εκ των οποίων τέθηκαν πρόσφατα σε ισχύ, περιορίζει τη δυνατότητα να συναχθούν οριστικά συμπεράσματα για τις επιπτώσεις τους στην ανάπτυξη, τις ανισορροπίες και τη σύγκλιση.

Είναι αναγκαία περισσότερα στοιχεία και περισσότερη πείρα σχετικά με τις μεταρρυθμισμένες δομές διακυβέρνησης προτού αναληφθεί περαιτέρω νομοθετική μεταρρύθμιση. Στην παρούσα συγκυρία, η Επιτροπή θα επιδιώξει την πλήρη και διαφανή εφαρμογή των διαθέσιμων μηχανισμών και εργαλείων. Παράλληλα, η Επιτροπή προτίθεται να βελτιώσει τη σαφήνεια και να μειώσει την πολυπλοκότητα του υφιστάμενου πλαισίου, από τους δημοσιονομικούς κανόνες έως την εφαρμογή της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών. Επιπλέον, όπως αναφέρεται στην έκθεση των Πέντε Προέδρων, η Επιτροπή τάσσεται υπέρ της καθιέρωσης ενός συστήματος Εθνικών Συμβουλίων Ανταγωνιστικότητας και της δημιουργίας ενός συμβουλευτικού Ευρωπαϊκού Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

3.1. Βελτίωση της διαφάνειας και μείωση της πολυπλοκότητας των ισχύοντων δημοσιονομικών κανόνων

Με στόχο τη βελτίωση της διαφάνειας όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζει τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η Επιτροπή δημοσίευσε έναν «οδηγό για το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης»¹⁰. Ο εν λόγω οδηγός θα επικαιροποιείται σε ετήσια βάση ώστε να αντικατοπτρίζει εγκαίρως τις αλλαγές στην εξέλιξη των κανόνων και των πρακτικών εποπτείας. Επιπλέον, η Επιτροπή μοιράζεται με τα κράτη μέλη τα στοιχεία και τους υπολογισμούς που στοιχειοθετούν τις αποφάσεις εποπτείας που λαμβάνει. Σκοπεύει επίσης να μοιράζονται τις ίδιες πληροφορίες με τα εθνικά δημοσιονομικά συμβούλια και – κατόπιν διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη – με το κοινό. Το νέο ανεξάρτητο συμβουλευτικό Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο (βλέπε τμήμα 3.4) θα συμβάλει στην αύξηση της διαφάνειας. Επίσης, η Επιτροπή θα αρχίσει να παρουσιάζει επικαιροποίηση όλων των εξωτερικών οικονομικών παραδοχών τον Σεπτέμβριο, ώστε να τροφοδοτεί με πληροφορίες τη διαμόρφωση των εθνικών δημοσιονομικών σχεδίων.

Ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόζονται οι κανόνες μπορεί να απλουστευθεί και να καταστεί περισσότερο διαφανής, χωρίς να μεταβληθεί η νομική τους βάση. Η Επιτροπή θα επιδιώξει το εξής διευκρινίσεις, σε στενή διαβούλευση με τα κράτη μέλη.

⁹ Επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης, έκθεση για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1173/2011· 1174/2011· 1175/2011· 1176/2011· 1177/2011· 472/2013· 473/2013· COM(2014) 905 της 28.11.2014.

¹⁰ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2013/pdf/ocp151_en.pdf.

Πρώτον, η Επιτροπή θα διασφαλίσει τη συνέπεια της μεθοδολογίας μεταξύ του κανόνα για το χρέος της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και του διαρθρωτικού δημοσιονομικού στόχου των κρατών μελών, που είναι γνωστός ως μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος. Η πρόσφατη ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης έχει μετατρέψει το κριτήριο του χρέους της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος σε έναν απλό κανόνα για τη μείωση του δημοσίου χρέους που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ. Ωστόσο, εξακολουθεί να μην έχει αποσαφηνιστεί ποιος είναι ο ρόλος που θα πρέπει να διαδραματίσει ο κανόνας όταν λαμβάνεται η απόφαση αν ένα κράτος μέλος θα υπαχθεί στη ΔΥΕ. Κατά την επικαιροποίηση των κατώτατων ορίων για τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους που μπορούν να ορίσουν τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα εξασφαλίσει τη συνέπεια αυτών των τιμών με την τήρηση του κανόνα για το χρέος μεσοπρόθεσμα.

Δεύτερον, η Επιτροπή θα επιδιώξει να εκσυγχρονίσει τη μεθοδολογία για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Επί του παρόντος, ως αποτέλεσμα των συζητήσεων με τα κράτη μέλη στη διάρκεια αρκετών ετών, χρησιμοποιούνται διαφορετικές δέσμες δημοσιονομικών δεικτών για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Μια εναρμονισμένη και συνεπής προσέγγιση θα οδηγούσε σε μεγαλύτερη απλούστευση και θα καθιστούσε δυνατή μια πιο συνεκτική μετάβαση από το διορθωτικό στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η Επιτροπή συνεπώς θα διερευνήσει τρόπους ώστε να γίνεται μεγαλύτερη χρήση ενός και μόνον πρακτικού δείκτη της συμμόρφωσης με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Τρίτον, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη δυνατότητα επικαιροποίησης των πολυετών συστάσεων του Συμβουλίου για τη μείωση των υπερβολικών ελλειμμάτων ώστε να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον οι περιστάσεις απρόβλεπτης επιδείνωσης του οικονομικού περιβάλλοντος – όπως προβλέπεται ρητώς στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης –, αλλά επίσης σε περίπτωση απρόβλεπτων βελτιώσεων. Μια τέτοια προσέγγιση υποστηρίζει τον στόχο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος να εξασφαλίζει την έγκαιρη διόρθωση καταστάσεων υπερβολικού ελλείμματος.

Τέλος, η Επιτροπή επανεξετάζει την ενσωμάτωση των κανόνων που ορίζονται στο επονομαζόμενο Δημοσιονομικό Σύμφωνο (δηλαδή το δημοσιονομικό μέρος της Συνθήκης για τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην ΟΝΕ), οι οποίοι έχουν σχεδιαστεί για να ενισχύσουν την συνοχή μεταξύ των εθνικών και των ευρωπαϊκών δημοσιονομικών πλαισίων και να αυξήσουν την οικειοποίησή τους στα κράτη μέλη. Η Επιτροπή προέβη σε ανάλυση σχετικά με την ενσωμάτωση του δημοσιονομικού συμφώνου στο εθνικό δίκαιο σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της ΣΣΣΔ. Επίσης προέβη σε προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με τα συμβαλλόμενα μέρη, με σκοπό να τους παράσχει, όπου υπάρχει ανάγκη, τη δυνατότητα να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους επί των συμπερασμάτων της Επιτροπής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 της ΣΣΣΔ και στη συνέχεια να δημοσιεύσει την έκθεσή της σχετικά με την ενσωμάτωση σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο.

3.2. Μια ισχυρότερη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών

Η διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών έχει καθοριστική σημασία προκειμένου να τεθούν τα κύρια προβλήματα ανισορροπιών στο προσκήνιο της οικονομικής εποπτείας και έχει συμβάλει αποτελεσματικά στη στήριξη της αποτελεσματικής πολιτικής προσαρμογής σε ορισμένες χώρες (π.χ. στην Ισπανία και την Σλοβενία). Ωστόσο, η πείρα δείχνει ότι η εφαρμογή μπορεί να βελτιωθεί με διάφορους τρόπους.

Πρώτον, η διαφάνεια των αποφάσεων της Επιτροπής στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών θα ενισχυθεί με τη δημοσίευση μιας «συλλογής» («Compendium»), η οποία θα συγκεντρώνει και θα παρουσιάζει τις σχετικές πληροφορίες για την εφαρμογή της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών σε έναν τόπο. Επίσης, τα πορίσματα των εμπεριστατωμένων επισκοπήσεων θα παρουσιάζονται με σαφέστερο τρόπο τόσο στις ανά χώρα εκθέσεις όσο και στην ανακοίνωση που θα παρουσιάζει τα συμπεράσματα των εμπεριστατωμένων επισκοπήσεων. Η Επιτροπή θα υποβάλει επίσης ρητή αιτιολόγηση των αποφάσεων που λαμβάνονται, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που σχετίζονται με τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών.

Δεύτερον, η Επιτροπή θα εξασφαλίσει ότι θα δίνεται κατάλληλη συνέχεια στη διαπίστωση υπερβολικών ανισορροπιών. Αυτό απαιτεί οικονομικού χαρακτήρα κρίση καθώς και ενεργό δέσμευση με τα κράτη μέλη ώστε να αντιμετωπίζονται οι συγκεκριμένες προκλήσεις της κάθε χώρας και να διασφαλίζεται η εγχώρια οικειοποίηση των μεταρρυθμίσεων. Μέχρι στιγμής, η Επιτροπή κατέταξε τα κράτη μέλη με ανισορροπίες σε διάφορες κατηγορίες που εξελίχθηκαν με την πάροδο του χρόνου και, ανάλογα με τη φύση και την ένταση των ανισορροπιών, απηύθυνε έκκληση για διαφορετικούς βαθμούς παρακολούθησης και δράσης σε επίπεδο πολιτικής. Μέχρι τώρα, δεν έχει γίνει επίκληση της διαδικασίας υπερβολικών ανισορροπιών. Η Επιτροπή θα σταθεροποιήσει τις κατηγορίες, θα αποσαφηνίσει τα κριτήρια που διέπουν την απόφασή της, και θα εξηγήσει καλύτερα την σχέση μεταξύ της φύσεως των ανισορροπιών και του τρόπου με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων και με τα νέα Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας,¹¹ σχετικά με τον καλύτερο τρόπο για την αντιμετώπιση των ανισορροπιών και θα θέσει σε εφαρμογή ένα ισχυρό και χρονικά δεσμευτικό σύστημα ειδικής παρακολούθησης για τη στήριξη της εφαρμογής. Η διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών μπορεί να κινηθεί σε περίπτωση ανεπαρκούς δέσμευσης για μεταρρυθμίσεις και έλλειψης ουσιαστικής προόδου όσον αφορά την εφαρμογή, και θα χρησιμοποιείται σε περίπτωση σοβαρών μακροοικονομικών ανισορροπιών που θέτουν σε κίνδυνο την εύρυθμη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, όπως αυτές που οδήγησαν στην κρίση. Η Επιτροπή θα ζητήσει επίσης μεγαλύτερη συμμετοχή του Συμβουλίου στην ειδική παρακολούθηση των χωρών με υπερβολικές ανισορροπίες για τις οποίες δεν είναι ενεργοποιημένη η διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών.

Τρίτον, θα ενισχυθεί η διάσταση της ζώνης του ευρώ στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών. Ζητήματα σχετικά με τη ζώνη του ευρώ θα πρέπει να

¹¹ Βλ. τμήμα 3.3.

ενσωματωθούν καλύτερα στα συναφή έγγραφα (την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης και την ανακοίνωση σχετικά με τα πορίσματα των εμπεριστατωμένων επισκοπήσεων) και τις συναφείς αποφάσεις. Η διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών θα εξακολουθήσει να ασχολείται με τη διόρθωση των επιζήμιων ελλειμμάτων εξωτερικού ισοζυγίου καθώς και με την προώθηση των κατάλληλων μεταρρυθμίσεων στις χώρες που συγκεντρώνουν μεγάλα και διαρκή πλεονάσματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

3.3. Το σύστημα Εθνικών Συμβουλίων Ανταγωνιστικότητας

Η ανταγωνιστικότητα έχει ουσιώδη σημασία για την ανθεκτικότητα και την ικανότητα προσαρμογής στο εσωτερικό της νομισματικής ένωσης καθώς και για την εξασφάλιση βιώσιμης ανάπτυξης και σύγκλισης στο μέλλον. Η πρόοδος όσον αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα, των υφιστάμενων μηχανισμών της ΕΕ για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής πρέπει να υποστηρίζεται από ισχυρή εθνική οικειοποίηση των μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων. Είναι λογικό να συγκεντρωθεί ανεξάρτητη πολιτική εμπειρογνωμοσύνη σε εθνικό επίπεδο και να ενισχυθεί ο πολιτικός διάλογος μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει στο Συμβούλιο να συστήσει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν εθνικά Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας που θα είναι επιφορτισμένα με την παρακολούθηση των επιδόσεων και των πολιτικών στον τομέα της ανταγωνιστικότητας.

Τα Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας θα συμβάλουν στη βελτίωση της χάραξης των εθνικών πολιτικών, μέσω της παροχής ανεξάρτητης εμπειρογνωμοσύνης, ιδίως για την αξιολόγηση των επιδόσεων ανταγωνιστικότητας και των μεταρρυθμίσεων των σχετικών με την ανταγωνιστικότητα. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα συμβάλουν στον αποτελεσματικό σχεδιασμό και εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων και σε ανταπόκριση προς τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Το πεδίο κάλυψης των πτυχών ανταγωνιστικότητας που θα πρέπει να παρακολουθούνται θα πρέπει να αντικατοπτρίζει μια ολοκληρωμένη έννοια της ανταγωνιστικότητας, συμπεριλαμβανομένων των τιμολογιακών και των μη τιμολογιακών εξελίξεων. Τα Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας θα καταρτίζουν και θα δημοσιεύουν σε ετήσια βάση τα συμπεράσματά τους για τους τομείς που παρακολουθούνται.

Τα Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να συμμορφώνονται με ένα σύνολο κοινών αρχών, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των εμπειριών και των πρακτικών στα κράτη μέλη. Οι συμβουλές των Συμβουλίων Ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να τροφοδοτούν με πληροφορίες τις διαδικασίες καθορισμού των μισθών, αλλά στόχος τους δεν είναι ούτε να παρεμβαίνουν στη διαδικασία καθορισμού των μισθών και στον ρόλο των κοινωνικών εταίρων, ούτε να εναρμονίζουν τα εθνικά συστήματα καθορισμού των μισθών. Τα Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα από τις δημόσιες αρχές που ασχολούνται με συναφή θέματα και να έχουν την ικανότητα να εξασφαλίζουν υψηλής ποιότητας οικονομική ανάλυση. Υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι απαιτήσεις αυτές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να διαμορφώνουν τα εθνικά Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας, είτε με τη συγκρότηση νέων θεσμών είτε με την προσαρμογή της εντολής υφιστάμενων οργανισμών.

Η Επιτροπή εκδίδει, μαζί με την παρούσα ανακοίνωση, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση εθνικών Συμβουλίων Ανταγωνιστικότητας. Η σύσταση απευθύνεται στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, αλλά τα υπόλοιπα κράτη μέλη ενθαρρύνονται επίσης να συγκροτήσουν παρόμοιους φορείς. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τη συνέχεια που θα δοθεί στη σύσταση και, εάν κριθεί απαραίτητο στο στάδιο 2, θα παρουσιάσει κοινές αρχές μέσω μιας δεσμευτικής πράξης.

3.4. Το συμβουλευτικό Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο

Τα τελευταία χρόνια έχουν τονίσει τη σημασία της άσκησης υπεύθυνων δημοσιονομικών πολιτικών ως βασικού πυλώνα της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής στρατηγικής. Οι δημοσιονομικές πολιτικές αναμένεται ότι θα ενισχύσουν τη μακροοικονομική σταθερότητα σύμφωνα με το βασιζόμενο σε κανόνες δημοσιονομικό πλαίσιο. Η άσκηση υπεύθυνων εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών είναι ιδιαίτερα σημαντική στη ζώνη του ευρώ.

Παράλληλα με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή θεσπίζει ένα ανεξάρτητο συμβουλευτικό Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο. Αυτό το Δημοσιονομικό Συμβούλιο θα συμβάλλει με συμβουλευτικό ρόλο σε θέματα πολυμερούς εποπτείας στη ζώνη του ευρώ. Θα αποτελείται από πέντε αναγνωρισμένους εμπειρογνώμονες με αξιόπιστη πείρα και ικανότητες στους τομείς της μακροοικονομίας και της χάραξης δημοσιονομικής πολιτικής στην πράξη. Οι συμβουλές που θα παρέχει το Δημοσιονομικό Συμβούλιο θα στηρίζονται σε μια οικονομικού χαρακτήρα ανάλυση που είναι θα συνεπής με τους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο θα πρέπει να διενεργεί μια αξιολόγηση της εφαρμογής του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την οριζόντια συνοχή των αποφάσεων δημοσιονομικής εποπτείας και της εφαρμογής τους, περιπτώσεις ιδιαίτερα σοβαρής μη συμμόρφωσης με τους κανόνες, και την καταλληλότητα των πραγματικών δημοσιονομικών προσανατολισμών στην ζώνη του ευρώ καθώς και σε εθνικό επίπεδο.

Δεδομένου ότι το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης επικεντρώνεται στα εθνικά δημοσιονομικά ισοζύγια και την εξέλιξη του χρέους και δεν καθορίζει τον συνολικό προσανατολισμό της δημοσιονομικής πολιτικής, το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο θα πρέπει επίσης να συνεισφέρει στη διαμόρφωση μιας πιο εμπεριστατωμένης συζήτησης των συνολικών επιπτώσεων των δημοσιονομικών πολιτικών στο επίπεδο της ζώνης του ευρώ και σε εθνικό επίπεδο, με σκοπό να επιτευχθεί κατάλληλος δημοσιονομικός προσανατολισμός για τη ζώνη του ευρώ. Σε περίπτωση εντοπισμού κινδύνων που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την εύρυθμη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο θα συνοδεύει τη γνώμη του με ειδική εξέταση των διαθέσιμων επιλογών πολιτικής στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο θα συνεργάζεται επίσης με τα εθνικά δημοσιονομικά συμβούλια, με στόχο την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη διευκόλυνση της κοινής αντίληψης. Αυτό θα πραγματοποιείται σε άμεση σχέση με τα

καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Δημοσιονομικού Συμβουλίου και στο πλαίσιο αμοιβαίου σεβασμού των αρμοδιοτήτων και της νομικής βάσης των εθνικών δημοσιονομικών συμβουλίων και του Ευρωπαϊκού Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

4. Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Προκειμένου να ολοκληρωθεί η ONE, η μεγαλύτερη ευθύνη και ενοποίηση σε επίπεδο ΕΕ και ζώνης του ευρώ πρέπει να συμβαδίζει με τη θεσμική ενίσχυση. Ένας από τους τομείς στους οποίους συγκεκριμένα βήματα για την επίτευξη του στόχου αυτού προβλέπονται ρητά στη Συνθήκη και μπορούν συνεπώς να ληφθούν ήδη σήμερα είναι η εξωτερική εκπροσώπηση της ζώνης του ευρώ.

Η οικονομική και χρηματοπιστωτική βαρύτητα της ζώνης του ευρώ και η ύπαρξη μιας ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής έχουν καταστήσει τις αποφάσεις πολιτικής και τις οικονομικές εξελίξεις της ζώνης του ευρώ όλο και πιο σημαντικές για την παγκόσμια οικονομία. Παράλληλα, το ενισχυμένο πλαίσιο διακυβέρνησης για την ζώνη του ευρώ και ο υψηλός βαθμός σύγκλισης της ρύθμισης και της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα στο πλαίσιο της Τραπεζικής Ένωσης έχει καταστήσει τη ζώνη του ευρώ πιο ανθεκτική σε εσωτερικό επίπεδο.

Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την περαιτέρω εσωτερική ολοκλήρωση της ζώνης του ευρώ πρέπει επίσης να προβάλλεται εξωτερικά, ώστε να επιτρέψει στη ζώνη του ευρώ να διαδραματίζει πιο ενεργό ρόλο σε διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και να διαμορφώνει αποτελεσματικά το μελλοντικό της ρόλο στο πλαίσιο της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής αρχιτεκτονικής. Μια πιο συνεκτική εκπροσώπηση θα αποβεί επίσης προς όφελος τρίτων χωρών, ιδίως με μια ισχυρότερη και πιο συνεκτική συνεισφορά της ζώνης του ευρώ στην παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ενίσχυση της εξωτερικής εκπροσώπησης της Ένωσης και της ζώνης του ευρώ σε πολλά διεθνή οικονομικά και χρηματοπιστωτικά φόρα. Στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αυτή περιελάμβανε την περαιτέρω ενίσχυση των ρυθμίσεων συντονισμού το 2007, την εκλογή προέδρου της ομάδας των εκπροσώπων της ΕΕ στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (της λεγόμενης EURIMF), τη βελτίωση της σχέσης συνεργασίας μεταξύ της Υποεπιτροπής για το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής (ΟΔΕ/SCIMF) και της EURIMF, και την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των μελών της EURIMF όσον αφορά τις στρατηγικές για το εκτελεστικό συμβούλιο. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω μέτρα για την επίτευξη μιας πραγματικά ενοποιημένης εξωτερικής εκπροσώπησης.

Η Επιτροπή παρουσιάζει, ως συνοδευτικό έγγραφο της παρούσας ανακοίνωσης, μια ανακοίνωση που δείχνει το δρόμο προς μια όλο και πιο ενιαία εξωτερική εκπροσώπηση της ONE.¹² Υποβάλλει επίσης πρόταση για απόφαση του Συμβουλίου βάσει του άρθρου 138 ΣΛΕΕ για τη θέσπιση μέτρων με στόχο τη δημιουργία ενιαίας εκπροσώπησης της ζώνης του

¹² Βλ. COM(2015)xxx της 21ης Οκτωβρίου 2015.

ευρώ στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.¹³ Η εξωτερική εκπροσώπηση της ζώνης του ευρώ εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα κατακερματισμένη στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το οποίο μέσω των δανειοδοτικών μέσων του και της εποπτείας του αποτελεί βασικό θεσμικό παράγοντα στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση. Οι ρυθμίσεις αυτές θα πρέπει να καθοριστούν και συμφωνηθούν χωρίς καθυστέρηση, αλλά να εφαρμοστούν σταδιακά, ώστε να είναι δυνατό για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς – σε ενωσιακό και διεθνές επίπεδο – να πραγματοποιήσουν τις απαραίτητες νομοθετικές και θεσμικές προσαρμογές.

Λαμβάνοντας υπόψη τη μελλοντική εξέλιξη της ONE ή της διεθνούς χρηματοπιστωτικής αρχιτεκτονικής, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει ότι είναι χρήσιμες περαιτέρω πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της εξωτερικής εκπροσώπησης της ζώνης του ευρώ και σε άλλα διεθνή φόρα.

5. ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Εκτός από την πρόοδο στους τομείς της οικονομικής διακυβέρνησης, η ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης αποτελεί απαραίτητο βήμα προς μια ONE πλήρη και με βάθος. Για το ενιαίο νόμισμα, ένα ενοποιημένο και πλήρως ολοκληρωμένο χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση όχι μόνο για την ορθή μετάδοση της νομισματικής πολιτικής, αλλά και για την επαρκή διαφοροποίηση των κινδύνων στις διάφορες χώρες και την εξασφάλιση γενικής εμπιστοσύνης προς το τραπεζικό σύστημα σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Έχουν συμφωνηθεί σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση αυτή κατά τα τελευταία έτη, αλλά απαιτείται περαιτέρω πρόοδος.

Πρώτον, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για να εφαρμοστούν πλήρως οι συμφωνηθείσες νομικές διατάξεις. Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός με στόχο την ανεξάρτητη προληπτική εποπτεία με ομοιόμορφα υψηλή ποιότητα είναι ήδη πλήρως λειτουργικός, και ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης θα διασφαλίσει την αποτελεσματική εξυγίανση των προβληματικών τραπεζών από την 1η Ιανουαρίου 2016. Η Επιτροπή θα κάνει πλήρη χρήση των εξουσιών που της παρέχει η Συνθήκη για να εξασφαλίσει την πλήρη μεταφορά της οδηγίας για την ανάκαμψη και εξυγίανση των τραπεζών (η προθεσμία ήταν ο Ιανουάριος του 2015)¹⁴ και της οδηγίας σχετικά με την εγγύηση των καταθέσεων (η προθεσμία ήταν τέλη Ιουλίου του 2015)¹⁵ στο εθνικό δίκαιο από όλα τα κράτη μέλη το

¹³ Βλ. COM(2015)γγγ της 21ης Οκτωβρίου 2015.

¹⁴ Στις 19 Οκτωβρίου 2015, η οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών δεν είχε ακόμη μεταφερθεί, ή είχε μόνον εν μέρει μεταφερθεί, από 12 κράτη μέλη: Τσεχική Δημοκρατία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Ρουμανία, Σουηδία, Ιταλία, Λιθουανία, Βέλγιο, Κύπρος, Κάτω Χώρες, Ισπανία και Σλοβενία.

¹⁵ Στις 19 Οκτωβρίου 2015, η οδηγία σχετικά με την εγγύηση των καταθέσεων δεν είχε ακόμη μεταφερθεί, ή είχε μόνον εν μέρει μεταφερθεί, από 18 κράτη μέλη: Τσεχική Δημοκρατία, Ισπανία, Γαλλία, Σλοβακία, Βέλγιο, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ιταλία, Κύπρος, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβενία και Σουηδία.

συντομότερο δυνατό. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να επικυρώσουν τη διακυβερνητική συμφωνία για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης έως τις 30 Νοεμβρίου του 2015.¹⁶

Δεύτερον, η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να καταλήξουν σε ταχεία συμφωνία για ένα αποτελεσματικό μηχανισμό ενδιάμεσης χρηματοδότησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι, παράλληλα με την σταδιακή ενίσχυση του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης με εισφορές επιβαλλόμενες στον τραπεζικό τομέα, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης θα διαθέτει επαρκείς πόρους για τη χρηματοδότηση ενδεχόμενων υπολειπόμενων δαπανών εξυγίανσης για τις προβληματικές τράπεζες, σύμφωνα με την οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών. Στο ίδιο πνεύμα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταλήξουν σύντομα σε συμφωνία για ένα κοινό σύστημα προστασίας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης που θα πρέπει να είναι δημοσιονομικά ουδέτερο μεσοπρόθεσμα.

Τρίτον, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση πριν από το τέλος του έτους σχετικά με τα πρώτα βήματα προς ένα κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης των Καταθέσεων με σκοπό τη δημιουργία ευρωπαϊκού συστήματος, το οποίο δεν θα είναι συνδεδεμένο με το κράτος, ούτως ώστε να ενισχυθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και οι πολίτες να μπορούν να είναι βέβαιοι ότι η ασφάλεια των καταθέσεών τους δεν εξαρτάται από τη γεωγραφική τους θέση.

Το πρώτο βήμα προς ένα πιο κοινό σύστημα θα βασίζεται σε μια προσέγγιση «αντασφάλισης». Ένα κοινό ταμείο αντασφάλισης – με συμπληρωματικό ρόλο ως προς τα υφιστάμενα εθνικά συστήματα εγγύησης των καταθέσεων – θα συνεισφέρει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, όταν καλούνται να παρέμβουν τα εθνικά συστήματα εγγύησης των καταθέσεων. Οι εν λόγω προϋποθέσεις θα πρέπει να είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε να περιορίζουν τις υποχρεώσεις για το ταμείο και να μειώνουν τον ηθικό κίνδυνο σε εθνικό επίπεδο, και θα πρέπει να βασίζονται στο γεγονός ότι τα εθνικά ταμεία αναπτύσσονται σταδιακά και υπάρχουν διαφορετικά σημεία εκκίνησης τα οποία εναρμονίζονται διαδοχικά. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης των Καταθέσεων θα είναι υποχρεωτικό για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και ανοικτό για εκείνα τα κράτη μέλη εκτός της ζώνης του ευρώ που επιθυμούν να συμμετάσχουν στην Τραπεζική Ένωση.

Τέταρτον, παράλληλα με την πρότασή της για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης των Καταθέσεων, η Επιτροπή έχει δεσμευθεί για την περαιτέρω μείωση των κινδύνων και την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στον τραπεζικό τομέα καθώς και τον περιορισμό του βρόχου αλληλεξάρτησης μεταξύ τραπεζών και κρατών. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να προωθηθούν οι εργασίες στους εν λόγω τομείς εκκρεμότητας, όπου το ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο ενδέχεται να πρέπει να αναθεωρηθεί και να συμπληρωθεί προκειμένου να επιτευχθούν οι εν λόγω στόχοι.

¹⁶ Στις 19 Οκτωβρίου 2015, η διακυβερνητική συμφωνία δεν είχε ακόμη επικυρωθεί ή τα έγγραφα κύρωσης δεν είχαν ακόμη κατατεθεί από 13 κράτη μέλη: Αυστρία, Βέλγιο, Εσθονία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία και Σλοβενία.

Τέλος, παράλληλα με την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης, η Ένωση Κεφαλαιαγορών αποτελεί βασική προτεραιότητα. Στις 30 Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή δημοσίευσε το σχέδιο δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών, με σκοπό μεταξύ άλλων τη διασφάλιση περισσότερο διαφοροποιημένων πηγών χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις και την ενίσχυση του διασυννοριακού επιμερισμού των κινδύνων με την εμβάθυνση της ολοκλήρωσης των αγορών ομολόγων και μετοχών.

6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ, ΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Η αποτελεσματική δημοκρατική νομιμότητα και λογοδοσία είναι καθοριστικής σημασίας για την ενίσχυση της συμμετοχής στο στάδιο 1 της εμβάθυνσης της ONE και είναι απαραίτητες στο στάδιο 2, οπότε οι σχεδιαζόμενες πρωτοβουλίες συνεπάγονται μεγαλύτερη συνένωση κυριαρχίας. Τα τελευταία χρόνια, η Επιτροπή έχει καθιερώσει σταδιακά ένα πιο εμπεριστατωμένο και μόνιμο διάλογο με τα κράτη μέλη μέσω διμερών συναντήσεων, πιο στοχοθετημένων συζητήσεων στο πλαίσιο του Συμβουλίου και ευρύτερων τεχνικών και πολιτικών αποστολών στις πρωτεύουσες των κρατών μελών. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εντείνει τους διαλόγους αυτούς, χρησιμοποιώντας επίσης το δίκτυο υπαλλήλων αρμόδιων για θέματα Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στα κράτη μέλη.

Τα πρώτα πρακτικά βήματα δρομολογήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για να ενισχύσουν την κοινοβουλευτική εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. «Οικονομικοί διάλογοι» μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της Επιτροπής και της Ευρωομάδας διεξήχθησαν σύμφωνα με τις διατάξεις του «εξάπτυχου» και του «δίπτυχου». Αυτό αποτέλεσε ήδη μέρος των τελευταίων κύκλων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Οι διάλογοι αυτοί μπορούν να ενισχυθούν με την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με ειδικές χρονικές περιόδους κατά τα βασικά στάδια του κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Μια νέα μορφή διακοινοβουλευτικής συνεργασίας θεσπίστηκε για να φέρει σε επαφή ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς. Αυτό συντελείται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής κοινοβουλευτικής εβδομάδας που διοργανώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε συνεργασία με τα εθνικά κοινοβούλια, στο πλαίσιο της οποίας εκπρόσωποι των εθνικών κοινοβουλίων συμμετέχουν σε εμπεριστατωμένες συζητήσεις για τις προτεραιότητες πολιτικής. Το «δίπτυχο» κατοχύρωσε επίσης το δικαίωμα ενός εθνικού Κοινοβουλίου να συγκαλέσει έναν Επίτροπο για να παρουσιάσει τη γνώμη της Επιτροπής σχετικά με ένα σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος ή τη σύστασή της προς ένα κράτος μέλος που υπόκειται σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος.

Το χρονοδιάγραμμα και η προστιθέμενη αξία των εν λόγω κοινοβουλευτικών διαδικασιών θα μπορούσαν να ενισχυθούν περαιτέρω, σύμφωνα με το ανανεωμένο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε μια συζήτηση ολομέλειας πριν από την παρουσίαση της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης, και θα συνεχίζει τη συζήτηση μετά την έγκρισή της. Εξάλλου, θα μπορούσε να διεξαχθεί μια δεύτερη ειδική συζήτηση ολομέλειας, μετά από παρουσίαση, από την Επιτροπή, των ειδικών ανά χώρα συστάσεων, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του εξάπτυχου για τον οικονομικό

διάλογο. Ταυτόχρονα, οι εκπρόσωποι της Επιτροπής και του Συμβουλίου θα μπορούσαν να συμμετέχουν στις διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις, ιδίως στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής κοινοβουλευτικής εβδομάδας. Η νέα αυτή πρακτική μπορεί να συμφωνηθεί σταδιακά με περισσότερες λεπτομέρειες μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, με πλήρη σεβασμό των αντίστοιχων θεσμικών ρόλων τους.

Επίσης, η Επιτροπή θα εκπονήσει υπόδειγμα ρυθμίσεων για την πιο αποτελεσματική αλληλεπίδραση με τα εθνικά κοινοβούλια. Η εν λόγω αλληλεπίδραση θα πρέπει να εφαρμόζεται στις εθνικές κοινοβουλευτικές συζητήσεις τόσο για τις ανά χώρα συστάσεις που απευθύνονται στο κράτος μέλος όσο και στο πλαίσιο της ετήσιας εθνικής διαδικασίας του προϋπολογισμού. Αυτό θα ενισχύσει περαιτέρω το δικαίωμα που αναγνωρίστηκε στο «δίπτυχο» να συγκαλείται ένας Επίτροπος. Κατά κανόνα, τα εθνικά κοινοβούλια θα πρέπει να συμμετέχουν στενά στην έγκριση των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων και των προγραμμάτων σταθερότητας.

7. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ONE: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ 2

Τα βήματα που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση για το στάδιο 1 της ολοκλήρωσης της ONE βασίζονται στα υφιστάμενα μέσα και αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις υφιστάμενες Συνθήκες. Ωστόσο, όλες αυτές οι πρωτοβουλίες του σταδίου 1 δεν πρέπει να αντιμετωπισθούν μεμονωμένα, αλλά ως εφελκύσματα για το επόμενο στάδιο, που ξεκινά το 2017. Στο στάδιο 2 θα πρέπει να συμφωνηθούν πιο μακρόπνοα μέτρα για την ολοκλήρωση της οικονομικής και θεσμικής αρχιτεκτονικής της ONE. Αυτό συνεπάγεται περισσότερο επιμερισμό κυριαρχίας και μεγαλύτερη αλληλεγγύη και θα πρέπει να συνοδεύεται από ενίσχυση της δημοκρατικής εποπτείας.

Προκειμένου να προετοιμαστεί η μετάβαση από το στάδιο 1 στο στάδιο 2 της ολοκλήρωσης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, η Επιτροπή θα υποβάλει Λευκή Βίβλο την άνοιξη του 2017, με βάση την πρόοδο που θα έχει σημειωθεί στη φάση 1 και στην οποία θα περιγράφονται τα επόμενα βήματα για την ολοκλήρωση της ONE στο στάδιο 2. Η Λευκή Βίβλος θα συνταχθεί σε συνεννόηση με τους προέδρους των άλλων οργάνων της ΕΕ.

Το 2016 θα είναι καθοριστικής σημασίας για την εκπόνηση της εν λόγω Λευκής Βίβλου, με βάση τα ακόλουθα τρία σκέλη:

- Πρώτον, όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμφωνήσουν και να αναλάβουν δράση σχετικά με τα μέτρα που παρουσιάζονται στην παρούσα ανακοίνωση. Ειδικότερα, είναι σημαντικό να καταστούν επιχειρησιακά τα Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας και το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο έως τα μέσα του 2016.
- Δεύτερον, είναι βασικό να υπάρξουν διαβουλεύσεις και συνεργασία με τους πολίτες, τα ενδιαφερόμενα μέρη, τους κοινωνικούς εταίρους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια, τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές σχετικά με την ολοκλήρωση της ONE στο στάδιο 2. Προκειμένου να τονωθεί αυτή η

απαραίτητη ευρεία συζήτηση σε όλη την Ευρώπη, η Επιτροπή θα διευκολύνει μια ευρεία διαβούλευση, συμπεριλαμβανομένων δημόσιων συζητήσεων το 2016. Η διαβούλευση θα πρέπει να είναι ευρεία, διαφανής και χωρίς αποκλεισμούς και να επιτρέψει στους πολίτες να εκφράσουν τις απόψεις τους.

- Τέλος, η Επιτροπή θα συγκροτήσει στα μέσα του 2016 μια ομάδα εμπειρογνομόνων που θα εξετάσει τις νομικές, οικονομικές και πολιτικές προϋποθέσεις που θα συμβάλουν στη διαμόρφωση των πιο μακροπρόθεσμων προτάσεων, όπως περιγράφεται στην Έκθεση των Πέντε Προέδρων.

Η υλοποίηση του σταδίου 1, το αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων και το έργο της ομάδας εμπειρογνομόνων αναμένεται ότι θα συμβάλλουν στη διαμόρφωση συναίνεσης για ουσιαστικότερα βήματα προς τα εμπρός. Αυτά τα δεδομένα θα τροφοδοτήσουν τη Λευκή Βίβλο, η οποία θα πρέπει τελικά – μετά από περαιτέρω συζήτηση – να μετασχηματιστεί σε ένα ισχυρότερο νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο για την ONE.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παρούσα ανακοίνωση τεκμηριώνει τα διάφορα βήματα στο πλαίσιο του σταδίου 1 τα οποία οι Πέντε Πρόεδροι είχαν περιγράψει στην έκθεσή τους με θέμα «Ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης». Τα βήματα αυτά είναι φιλόδοξα και ρεαλιστικά. Σύμφωνα με την αρχή της «εμβάθυνσης στην πράξη», τα προτεινόμενα μέτρα βασίζονται σε υφιστάμενα μέσα και αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις υφιστάμενες Συνθήκες.

Οι πρωτοβουλίες που παρουσιάζονται θα συμβάλουν στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης, με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της Οικονομικής Ένωσης. Η Δημοσιονομική Ένωση προωθείται μέσω της επίτευξης και διατήρησης υπεύθυνων δημοσιονομικών πολιτικών σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ. Οι πρωτοβουλίες θα συμβάλουν επίσης στην περαιτέρω αύξηση της αποτελεσματικότητας και της σταθερότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών και στην ολοκλήρωση της Χρηματοοικονομικής Ένωσης. Τέλος, η Πολιτική Ένωση υποστηρίζεται με την ενίσχυση της δημοκρατικής λογοδοσίας, καθώς και της οικειοποίησης σε εθνικό επίπεδο.

Όλα αυτά τα στοιχεία είναι σημαντικά αφ' εαυτών, αλλά επίσης υπάρχει αλληλεξάρτηση μεταξύ τους. Επομένως, πρέπει να αντιμετωπιστούν παράλληλα. Συνολικά, οι πρωτοβουλίες του σταδίου 1 θα ενισχύσουν περαιτέρω την ανθεκτικότητα της ONE. Συνιστούν επίσης ένα σημαντικό βήμα για την προώθηση της σύγκλισης που είναι απαραίτητη για να προχωρήσουμε στο στάδιο 2 της διαδικασίας της ολοκλήρωσης μιας βαθιάς και γνήσιας ONE.

Η Επιτροπή καλεί όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να διασφαλίσουν ότι η διαδικασία για την εμβάθυνση της ONE θα εφαρμοστεί γρήγορα. Μόνο η συνεχής φιλοδοξία και η συντονισμένη δράση μπορούν να διασφαλίσουν ότι η ONE όχι μόνο θα επιβιώσει, αλλά και θα ευδοκιμήσει και θα ανακτήσει την πορεία της προς την ισχυρή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΤΟΥ 2016

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ: ΜΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

	Νοέμβριος	Δεκέμβριος	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγουστος	Σεπτέμβριος	Οκτώβριος
Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις		Χειμερινές οικονομικές προβλέψεις		Εαρινές οικονομικές προβλέψεις							
	Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης και συναφή έγγραφα	Διερευνητικές αποστολές σε κράτη μέλη		Εκθέσεις ανά κράτος μέλος (πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και ανισορροπίες)		Διμερείς συναντήσεις με κράτη μέλη	Η Επιτροπή προτείνει ειδικές ανά χώρα συστάσεις για τις δημοσιονομικές, οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές					
	Συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ	Διμερείς συναντήσεις με κράτη μέλη										
	Γνώμη σχετικά με τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων											
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο / Συμβούλιο	Το Συμβούλιο συζητά τις γνώμες σχετικά με τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων	Το Συμβούλιο εκδίδει συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ και συμπεράσματα σχετικά με την ΕΕΑ και την ΕΜΕ			Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει τις οικονομικές προτεραιότητες με βάση την ΕΕΑ			Το Συμβούλιο εξετάζει τις ΕΧΣ	Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσυπογράφει τις τελικές ΕΧΣ			
Κράτη μέλη		Τα κράτη μέλη εγκρίνουν τους προϋπολογισμούς			Τα κράτη μέλη υποβάλλουν εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (για τις οικονομικές πολιτικές) και προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης (για τις δημοσιονομικές πολιτικές)						Τα κράτη μέλη υποβάλλουν σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων	
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Διάλογος σχετικά με την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης						Διάλογος σχετικά με τις προτάσεις για τις ΕΧΣ				Συζήτηση/ψήφισμα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και τις ΕΧΣ	Διάλογος σχετικά με την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης

Γλωσσάριο: **ΕΕΑ**: Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης - **ΕΜΕ**: Έκθεση του Μηχανισμού Επαγρύπνησης - **ΕΧΣ**: Ειδικές ανά χώρα συστάσεις - **ΔΥΕ**: Διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος

© Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2015